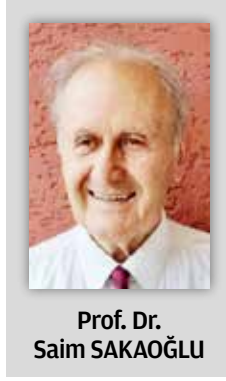

VAY BENİM KONYA AĞZIM, VAY: 3

A talarımız ne güzel söylemişler, sağır duymaz yakıştırır diye. Gerçekten de öyle değil mi? Biz ki bu güzel yakıştırmaların örneklerini günlük hayatımızda da kullanmıyor muyuz? Mesela hepinizin bildiğini sandığımız şu sözümüz güzel bir örnek olacak: *Ben derim bayram haftası, o anlar mangal tahtası.*

Bu konu ne zaman açılrsa hemen aklıma ortaokul yıllarımın unutamadığım Türkçe öğretmenimiz merhum Gündüz Gürgen Bey gelir. Benzer bir durumun yaşandığı bir dersimizde verdiği örneği hatırlatmadan geçemeyeceğim. Olay şu: Asker ocağına yeni gelmiş acemi erlere bilgi verilmektedir. Komutanın gösterdiği bir aletin adı *alev örten huni*'dir. Bir süre sonra bir üst komutan bu acemi erleri teftişe gelince sıra o aletin adının ne olduğu soru-

Prof. Dr.
Saim SAKAOĞLU

lur İlk komutanından öğrendiği adı yarım yamalak hatırlayan er hemen cevap verir:

“Alafortanfoni komutanım.”

Aşağıda böyle bir güzellemenin yer alacağı üç sözümüzü sizlerle paylaşmaya çalışacağız.

1. Basdissemesine Uğrayasınca

Bu sözümüzde birinci kelitemizin üzerinde biraz duracağına benziyoruz. Ne demek *basdissemesine*? Kelimeyi birleşik kelime olarak düşünelim. İşte o kelimeler: *bas, dis, seme* ve geri kalanı ise ek... Acaba *bas* ne demektir, hangi anlama gelmektedir? Devam edelim, *dis* ne demektir? Ya *seme*?

İlk iki kelitemizin asılları *baş* ve *diştir*. Kelimelerin söylenişleri sırasında küçük ses olayları yaşanıyor ve aslı *baş diş semesine* olan şekil, sanki tek ke-

AHMET NECÂTİ ATALAY VE YENİ FİKİR (KONYA) DERGİSİNDEKİ "ÖZ DİL" HAREKETİ

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU

Konya, tarihî özelliklerinin yanında kültür zenginlikleriyle de günümüz taşrasının önde gelen illerinden biridir. 1975 yılında kurulan Selçuk Üniversitemiz de bu gelişme ve güzelleşmenin başta gelen mimarlarından. Bugün olduğu gibi dün de Konya ilimiz canlı bir fikir ve kültür hayatına sahipti. Kurulan basım evleri, oralarda basılan kitaplar ve dergiler bu gelişmenin birer meş'alesi olmuşlardı.

limeymiş gibi yeni bir şekle bürünüyor: *Basdissemesine*.

Bu konuya kısa bir ara verip başka bir kelimeye geçelim. Bu kelime *dispanser*'dir. Kelimemizin sözlük karşılığı, *sağlık ocağı* demektir (*Türkçe Sözlük*, 11. bs. Ankara 2011, 678). Kelimemizin aslı Fransızca olup *dispensaire* şeklinde yazılmaktadır.

1946 yılında başlayıp 1951 yılında şehadetname almaya hak kazandığım Hâkimiyeti Milliye İlkokulu'nda öğrenci iken, galiba ara sınıflardan başlayarak, okulumuzun yakında açılan dispansere ara sıra götürürler, göğüs filmlerimizi çektirirlerdi. O, Türkçe karşılığı *sağlık ocağı* olarak verilen mekânlarda başka sağlık hizmetleri de verilirdi. Hiç unutmuyorum, Fahrünnisa Mahallesi'ndeki komşularımız, özellikle orta yaşlı geçmiş hanımlar *dispanser* kelimesini söyleyemez, ilk hecesini bildikleri bir kelimeye çevirerek *dişpanser* derlerdi.

Basdissemesine uğrayasıca'daki baş ve diş kelimeleri özellikle bazı Konyalı hanımların ağzında değişikliğe uğruyordu. Acaba bedduamızdaki ş'ler (s) olurken *dispanser*'deki (s) na-

sıl oluyor da (ş) oluyordu? Bunun kısa açıklaması, bir sağlık kurumunun Fransızca olan adında yer alan *dis* hecesinin bir sağlık sorunu kaynağı olan *diş* olarak söylenmesinden daha doğal ne olabilirdi ki!"

Bu bedduamız, araştırmacı arkadaşımız Ali Işık'ın kitabında, *baş diş semesine uğrayasıca* şeklinde, kelimeleri ayrı yazılmış olarak verilmiştir (s. 217).

Yeri gelmişken doğru yazılan *seme* kelimesini de ele alıverelim. Kelimemiz orda şöyle verilmiştir: x: 1. Aptal, sersem, budala. 2. Ağrı (s. 175).

O hâlde bizim sözümüzdeki anlam ikincisi olmaktadır. Demek ki insanımız birilerine beddua ederken başının ve dişinin ağrımamasını dile getiriyor. Her hâlde bu sözü ortaya atan kişi baş ve diş ağrısından çok sıkıntı çekmiş olmalıdır. Olayı bir beddua olmasının ötesinde değerlendiresek haksız da sayılmaz hani...

Bu sözümüz, ilimiz halk kültürüne emek verenlerden merhum Seyit Küçükbezirci'de ise şöyle yer almaktadır: *Basdiş semesine uğrayasıca* (Baş diş sersemliğine uğrayasıca) (*Konya Folkloru*, Konya 2013, 315)

2. Siydi Vakgasına Uğrayasica

Bilmem hiç bedduada bulundunuz mu? Cevabınız 'Evet' ise acaba nasıl bir bedduayı devreye soktunuz? Galiba hepimiz yeri gelince, belki de biraz rahatlamak için bu yola başvuruyoruz. Ancak toplumun ortak kararı bu işi yaparken kullanacağımız sözün içinde bela kelimesinin olmaması yönündedir.

Biz, bu sözümüzü başlıktaki gibi vermiştik ("Konya Halk Edebiyatı", *Milli Mücadeleden Günümüze Konya (1915-1965) Cilt I*, Konya 1999, 363). Biz, ayrıca şu açıklamayı da ek olarak vermiştik: *Sa'd bin Ebu Vakkas'ın okuna uğrayasica*.

Sözümüz, Küçükbezirci'de *siydi vakasına uğrayasica* (s. 315) olarak verilmiştir. Işık'taki şekil ise şöyledir: *Siydi/Siyidi vakkasına uğrayasica* (İlençler, 220).

Bu sözümüzü dillendiren insanımız bir beddua söylediğinin farkındadır ama acaba kaç tane bunun tarihî bir olayla bağının olduğunun farkındadır?

Yukarıda adını andığımız *Sa'd bin Ebu Vakkas* doğrudan İslam tarihiyle ilgilidir

Onun pek çok özelliği vardır. Bunların başında geleni ise Allah yolunda ilk oku atan sahabe olması gelmektedir. O ayrıca okçuların da başı olarak bilinir. Onun bir özelliği ise başka sahabelerde görülemeyecek kadar önemlidir. O, bir rivayete göre Uhud Savaşı'nda binden fazla ok atarak Hz. Muhammed'in iltifatlarını kazanır. Ayrıca Sa'd bin Ebu Vakkas Hz.

Muhammed'in annesi tarafından dayısıdır. Onun bir özelliği de Cennet'le müjdelenen on sahabeden biri olmasıdır.

O hâlde bedduamızdaki olay, kişinin Sa'd bin Ebu Vakkas'ın okunun hedefinde olmasıdır. Eğer öyle bir durum söz konusu olursa onun attığı ok mutlaka hedefine ulaşacak ve o kişiyi yaralayacak veya öldürecektir. Onun için birileri kötülük yapıp da bu bedduanın gazabına (!) uğramayınız.

Ancak genel ağdaki bir sitede anlatılan olay oldukça şaşırtıcıdır ve bugüne kadar işittiklerimizin bütünüyle dışında kalmaktadır. Güya vaktiyle Konya'da bir kavgaya karışan huysuz birisi yaralanmış. Ancak iyileşme belirtisi göstermediği gibi yaralarına kurtlar düşmüş. Onun için başta kadınlar olmak üzere Konyalılar birilerine beddua edecekleri zaman bu sözü söylerlermiş (Pakman World sitesi de başka yerden alıntıyla yapıp editlemiştir.)

3. Zallanzort

Bu kelimeyi öncelikle dil cerrahlarına sormamız gerekiyor. Kelimemiz, *zallan* ve *zort* gibi iki kelimedenden mi oluşuyor yoksa başlı başına bir *zallanzort*'ümüz mü var?

Biz, bu kelimeye 1998'de sunduğumuz bir bildirimizde şöyle bir anlam yüklemiştik: *Deli dolu, konuşması ve hareketleri pek de uygun olmayan kişi* (Sakaoğlu 1996: 238)

Ali Işık kardeşimiz keli-

Konyalı Bir Ağız Araştırmacısı: Yazar, Hikâyecî ve Yönetici Celaledin Kışmîr

[Bildirimizin konusu olan Celaledin Kışmîr, özetimizi Türk Dil Kurumuna ilettiğimiz günlerde hayatta idi. Bir süre sonra İstanbul'a gidecek, kendisiyle görüşecektik. Ne yazık ki, henüz bildirimizin kabul haberi gelmeden, 4 Mayıs 2008 Pazar günü kendisini kaybettik. Merhumu saygı ile anar, rahmet dileklerimizi iletiriz.]

memize şöyle bir anlam yüklemiştir: *Dağınk, deli dolu, kaba saba, sözleriyle davranışları birbiriyle uyuşmayan.* (Işık 2022: 195)

Kitaplar der ki, Türkçede (z) sesi kelime başında bulunmaz. Bu kuralın uygulanmadığı kelimeler ise taklit sesleridir: *zırl zırl* (ağlamak), vb. Bu kuralı 63 yıl önce, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğrenci olarak yeni bir öğretim hayatıma başladığım ilk aylarda öğrenmiştim. Dil derslerimizin birine giren, Yardımcı Doçentlik/Dr. Öğr. Görevliliği gibi unvanların henüz keşfedilmediği yıllarda Dr. Muharrem Ergin'in, (Ahıska 1923-İstanbul 06 Ocak 1995) hâlâ sakladığım, zaman zaman da başvurduğum *Türk Dil Bilgisi* (İstanbul 1958) adlı kitabından küçük bir alıntı yapacağım:

"z sesi Türkçede ancak tabiat taklidi bir iki kelimenin başında bulunur: *zır, zırlıtı, zınk, zonklamak* gibi. Bunların dışında Türkçede kelime başında z sesi yoktur. Bu sebeple, Türkçede kullanılan ve başında z sesi bulunan her kelime yabancıdır. (s.53)

(Merhum hocamız haftada iki saat olan, Türk Dil Bilgisi

adlı dersimizi cuma günleri, 10.00-12.00 arasında, 11 numaralı amfide işlerdi.).

Bu demek oluyor ki, Türk Dil Kurumu'nun yayımladığı *Yazım Kılavuzu*'nun 2018 yılında basılan ve bilgi bölümünde '27. Baskının Tıpkıbasımı' notuna yer verilen kitabında (Z) harfinde, *zaaf* (s.579) kelimesiyle başlayıp *züyuf akçe* (s. 584) kelimesiyle biten yüzlerce kelime Türkçe değildir. İşte bu kelimelerden a sesiyle/harfiyle başlayan birkaç örnek: *zafer, zahmet, zaman, zamir, zamk, zaptiye, zar, zarar, zarf, zaten, zavallı, zayıf, vb.*

Anılan yazım kılavuzunda bizim *zallanzort*'umuza yer verilmemiştir. Çünkü bölge ağzıyla ilgili olan kelimeler bütün yazım kılavuzlarında kendilerine bir yer bulamazlar.

Bu arada bakılması gereken kitapların arasında özel bir yeri olanı da vardır: Türk Dil Kurumu'nun *Derleme Sözlüğü*... 12 ciltten oluşan bu takımın on birinci cildi, U-Z harflerine ayrılmıştır (Ankara 1979). Büyük bir umutla sayfaları çeviriyoruz. Ve geliyoruz 4345. sayfaya... Alfabe sırasına uyarak kelimeler arasında dolaşıyoruz. Sırasıyla şu kelimelere yer verilmiş: *zali, zalim,*

KONYALI BİR AĞIZ DERLEYİCİSİ: VELİ SABRİ UYAR (1874 - 1954)

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU

1988 yılından beri düzenlenen Türk Dili Kurultaylarının hepsine katıldım ve hepsinde de Konya ağzı ile ilgili bildirimler sundum. Bu kurultayımızda da yine Konya ağzı ile ilgili fakat bir dil gönüllüsünün çalışmalarıyla ilgili olarak konuşacağım. Doğum yerim olan Konya'nın bugün bile ağız özelliğini koruyan tarihi bir mahallesinde doğmam, kendimin de bu ağız özelliklerini en ince ayrıntısına kadar bilmem böyle bir alanı seçmeme yol açmıştır. Altıncı kurultayımızda bütün bu konuşmaların bir kitap bütünlüğü içinde elinizde olmasını sağlamaya çalışacağım. Hepsi basılı olan bu araştırmalarımıza, öbür makalelerimizin de eklenmesiyle ortaya bir külliyat çıkacaktır.

zallah, zallak, zalot ve devam ediyor. Bizim *zallanzort*'umuz yok. Daha sonraları yayımlanan EK cildinde de yer verilmemiş, ves-selam...

Genel ağda (internet) bu kelimeyi yazarsanız karşınıza çok ilgi çekici bilgiler serilecektir. Biz o kadarını sizlere bırakıyoruz. Yalnız yazımıza konusunda bir farklılık gösteren küçük bir örneği almaktayız.

Yörükler başlıklı bir sitede tek sayfaya büyük harflerle yayılmış şöyle bir cümle yer alıyordu: *Zallan zort nedir?* Niçin böyle yazıldığını, iki ayrı kelime olarak ortaya konulduğunu ağız araştırmacılarına bırakıyoruz.

Gelelim bizim *zallanzort*'umuza... Az da olsa anlamını aydınlığa kavuşturmuş olduk. Ama bu kelitemiz hayatın hangi aşamalarında gündeme geliyor veya nasıl bir kullanım alanı vardır?

Bu kelimeyi de, pek çok başka kelimedeki gibi, rahmetli babam Mehmet Sakaoğlu'ndan (Konya 1318-31 Mayıs 1975) işitmiştim. Babam o zamanki adıyla Dârü'l Hilafetü'l Aliyye öğrencisi olduğu için bu tür konuşmalarını normal

(Nu.1)

karşılıyorduk. Kelime sürekli olarak olumsuz yargıları içine alıyordu ve yukarıda iki ayrı kalemin dile getirdiği anlamları taşıyordu..

Kelimenin kullanımına gelince... Hemen şunu belirtmeliyim ki kelimeyi herkes kullanmıyordu, hatta bazılarının dağarcığında bile yoktu. Genellikle kullananlar da anlam kaymasına yol açacak şekilde kullanıyordu. Mesela bu anlam kaymalarının sonucunda kelitemize bazen deli, bazen de ahmak, abdal gibi anlamlar yükleniyordu.

Dememiz o ki, kullanacağım kelimelerin anlam sınırlarını iyi bilmemiz, bu sınırların dışına taşmamalıyız.

Gelecek yazımız: yünemek, dıngalla, günülemek

Ali Işık, *Konya Ağzı ve Söz Dağarcığı*, Konya 2022.

Saim Sakaoğlu, "Konya İl Merkezinde Tespit Edilen Bazı Kelimeler Üzerine"; *Uluslararası Türk Dili Kongresi 1992, Ankara 1996, 236-241. Ayrıca şu kaynağa da bakılabilir: Saim Sakaoğlu, Konya Ağzı Üzerine Araştırmalar, Konya 2012, 12-17.*

Ali IŞIK

Bir Asır Öncesinin Babalık'ında Muzaffer Hamit ve Ziya Çalık'ın Şiir-Edebiyat Polemiği-3

Muzaffer Hamit'in müstehzi ifadelerle kaleme aldığı Ziya Çalık'a cevabi yazısında aldığı tıbbi eğitimin yansımaları da dikkati çekmektedir. "Sanat, sanat içindir" düşüncesinde olan Hamit'in, İstanbul merkezli gelişen Türk edebiyatını, özellikle de şiirini yakından takip ettiğini anlıyoruz ki bu durum zamanın şartları hatırlanırsa oldukça enteresandır. Muzaffer Hamit'in aşağıdaki yazısında üzerinde durduğu önemli hususları da şöylece özetlemek mümkündür: Sanatçının fikri hürdür, o sadece şiir perisinin esiridir. Aruzun musiki ve ahenkteki geniş imkânları yanında hece vezni oldukça iptidaidir; işlenmesi gerekir. Yabancı kelimelerin Türkçeleşmiş biçimlerini kullanmak bir kusur değildir. Bu arada muhatabının "tahmis" kelimesini yanlış kullanmasını tenkit eden Hamit de yazısında -bağlamı itibarıyla aşağıda belirttiğimiz üzere- "ihtisas" kelimesini yanlış yazmıştır.

*Zavallı Tenkit
Ziya Çalık Bey'e*

Mezbuhanе [son bir] gayretle yazdığınız cevabı okudum. Sırf yiğitliğe leke sürmemek endişesiyle karaladığınız o satırlar salahiyet-i edebiye ve ilmiyeniz [ilim ve edebiyattaki yetkiniz] hakkındaki haklı, müdellel [delilli] şüphelerimi takviye etti. Elimde neşter tetkik-i naaş-ı intikadınızı [tenkidiniz cesedinin incelemesini] bütün ufunetleriyle [iltihaplarıyla] teşrihte [otopside] devam edeceğim.

Evvela intikadınızı kendime mal etmemi bir hata[,] taazzum [kibirlenme], hodbinlik ve reklamcılık telakki etmişsiniz. Bilakis mesele sizin; yavaş yavaş Babalık sütunlarında mesut bir inkişafı beliren ve edebiyat ve şiir cereyanını çekemeyerek, yapılan her güzel eser karşısında kendisi yapamaktan mütevellit acz ve fütur içinde ellerine geçirdikleri çamurla sima-yı sanatı lekelemek isteyenlerde görülen bir eda-yı mağrurane ile kendinizde mevcudiyeti zannettiğiniz mevhum salahiyetle işe karışmak istemenizden ileri (?) geldi (silik). Binaenaleyh hata sizdedir. Size düşen makul tarz-ı hareket bu vadiye bilhassa şiir sahasındaki adem-i vukufiyetiniz [bilgi yokluğunuz] hasebiyle terazi-

nizin bu kadar sıkleti çekemediğini ve ileride melhuz [umulan] mahcubiyeti düşünerek ortaya atılmamaktı. Halbuki çizmeden çok yukarıya çıkmışsınız. Daha sizin gibi kesirü'l-istimal [bolca kullandığımız] bazı kelimelerin (?) tarz-ı telaffuz ve tahririnden, hatta bazı cümlelerin zabturaptından [düzeninden] ve hele şiir ve vezinden büsbütün bihaber bulunanların bediyattan bahsetmesine tahammül edememek ve hatasını söylemek acı bir lisanla da söylene yine hodbinlik ve taazum [kibirleşmek] sayılamaz. Reklamcılığa hiç ihtiyacım yok. Naçiz şiirlerim icap ederse o vazifeyi yapabilir. Hem öyle şiirler ki onların bir mısraını söylemek size müddet-i ömrünüzce müyesser olamayacaktır. Çünkü şiir söylemek halkı, Hudadad [Allah vergisi] bir hususiye, bir mevhibe-i fitriyedir [yaradılışın bağışdır]. Kitaplardan öğrenilemez.

Cevabımın sizi ilzam eden [susturan] nokta-i esasiyesini an-kasdin [bile bile] meskût [suskun] geçerek bir hareket-i raciye ile [dönüş hareketiyle] edebiyatçılık yaptığınızı halkçılığı istihfaf ettiğinizi [küçük gördüğünüzü] yazıyorsunuz. Fakat bu noktada da hatt-ı ricatinizi [geriye kaçma hattınızı] keseceğim. Evvela gençliğin yalnız şiirlerle uyanacağı zehabı [zannı] yanlışdır. Vakıa bu meselede edebiyatın oynayacağı rol inkâr edilemezse de bu büyük hizmeti yalnız o nefis sanattan beklemek haksızlıktır. Saniyen edebiyatın behe-

mehal bir fayda gözetilerek yazılması hakkındaki fikriniz de pek muhtac-ı tashihtir [düzeltilmeye muhtaçtır]. Azizim sanat da ulum-ı saire [diğer ilimler] gibi hasbidir. Yani menfaat ta... edıştır. Bir cümle ile **sanat sanat içindir. Ismarlama edebiyat olamaz.** Şairlerin sazı muhayyilesinde esen bad-ı ilhama [ilham rüzgârı] göre ihtizaz eder [titrer]. Zaten şiir tabiat ve hayat heyecanının billurin bir sesi ve şair bir bülbül-i kâinattır. Nasıl bülbüle şu fayda için şu perdeden öteceksin denilemezse şaire de aynı şey teklif edilemez.

Millî şiirin piri bulunan Mehmet Emin Bey bile bütün şiirlerinin mevzuunu vatanın ve Türk'ün elemelerinden aldığı hâlde fikir adamlarına mahsus ber-dürüstî [dürüstçe] tefekkür ve hakikat-perest bir nüfuz-ı nazarla bu mesele hakkında bakınız ne diyor: "Sanatkârın fikri hürdür. Gölge ve hayalden ibaret bir küçük nüfuz ve mahkeme, mücevherle işlenmiş bir ince kösteğe bile katlanamaz. O yalnız kendi şiir perisinin esiridir. O peri ona küfür, dua, isyan, aşk.. ilh. Ne ilham ediyorsa o da onu terennüm eder. Şairlerin ruhları da âşıkların ruhları gibi altınla satın alınamaz. Demirlere de ram olamaz.." şu belîğ mantiki satırları da okuduktan sonra hâlâ fikrinizde inat ederseniz doğrusu gülerim.

Vezne gelince: Bunu ancak zaman halledecektir. Elyevm [şimdi] aruzun malik olduğu

şetaret [neşe], ahenk, servet-i musiki [musiki zenginliği] inkâr edilemez. Hece ise henüz iptidaidir. Edebiyatımızın bugünkü asrî ihtiyacatını tatminden uzaktır. Mamafih işlenir tekemmül ettirilirse Türk edebiyatından birçok boşluğun bu vezinle yazılacak eserlerle dolacağı ümit olunabilir. Fakat hece bu şekilde kaldıkça aruz uzun müddet şiirimizde hâkim kalacaktır. Çünkü millî vezin Rûbab-ı Şikeste, Haluk'un Defteri⁽¹⁾, Fani Teselliler⁽²⁾, Şi'r-i Kamer⁽³⁾.. gibi aruzun ibda ettiği [meydana getirdiği] nefais-i sanatı [sanatın güzelliklerini] bize vermedi. O vezinde bu ayarda eserler yazdığı gün mesele kendiliğinden halledilmiş demektir.

Sonra gazel ve tahmis Naci⁽⁴⁾ merhuma has bir şekl-i nazım değildir. Fazıl Ahmet⁽⁵⁾ ve emsalinin tarz-ı kadimde gazeller tanzim ettikleri, Ercüment Ekrem Bey⁽⁶⁾ bile Evliya Çelebi tarzında mizahi yazılar yazdığı hâlde onları hiç kimse edebî irtica saymamış bilakis umumen takdir edilmiştir. Hatta bugün mizahi olarak en masnu [sanatlı] ve en müsecca [kafiyeli nesir] şekil olan Veysi⁽⁷⁾ tarzında bile yazılar yazılabilir. Şiirle rimle Yahya Kemal'in şiirleri arasındaki mesafeden çok yakındır. Tarzını beğenmediğiniz

şiirlerim ayarında veyahut beğendiğiniz şekilde bir şiirinizi ve diğer sahalardaki hiçinizi [hiçliğinizi] anladıktan sonra bu vadide behre [hisse, nasip] ve kudretinizi de görmeği pek isterim.

“Menekşe”den aldığımız mısralar şiir ve vezne tamamen bigâneliğinizi [yabancılığınızı] bir daha ispat etti. “Doldu çehrende gözlerim akşam” mısraı sembolik, o şiirin hassas bir mısradır. Bunu ben söylemiyorum. Zevk-i selim ve bedii fikirlerine meftun olduğum salahiyyetar ağızlar söyledi.

Ruhumun berk-i ihtisasına⁽⁸⁾ bir

Duzahi bir renk-i ıstırap verdi

[Ruhumun duygu yaprağına bir zebani bir ıstırap rengi verdi.]

Kısımında ne yanlışlık vardır? Bunu ve yanlıştır diye anlatmak istediğinizi fakat sarih bir kizb [yalan] ve iftira olduğunu pek iyi bildiğim o altı mısraı birer birer göstermek bir lazime-i merdanegi [mertlik gereği] idi. Çalık Bey zavallı mantık..

Yaptığınızı mağrurane söylediğiniz “içtimai şeyler.”den ne garip ki memleketin görüşüğüm münevverleri haberdar değildir. Ne yazık ki bunda da kerameti kendinden menkul zavallı bir şeyh vaziyetinde yaya

(1) Tefvik Fikret (1867-1915)'in ilk iki şiir kitabı.

(2) Faik Ali Ozansoy (1876-1950)'un ilk şiir kitabı.

(3) Ahmet Haşim (1887-1933)'in tanınmasını sağlayan şiiri.

(4) Muallim Naci (1850-1893).

(5) Fazıl Ahmet Aykaç (1884-1967).

(6) Ercüment Ekrem Talû (1886-1956).

(7) Veysi (ö. 1628): Daha çok nesriyle tanınan divan şairi, kadı.

(8) Şayet bir mürettip/dizgici hatası yoksa merhum Muzaffer Hamit de bu kelimeye bir imla hatası yapmıştır. “İhtisas” kelimesini “اِحْتِصَان” şeklinde yazması gerekirken “اِحْتِصَان” şeklinde yazmıştır (bk. <http://www.lugatim.com/s/ihhtisas>)

kaldınız.

“Sel” kelimesini bu şekilde kullanmaklığım zaruret-i kafiye içindir. Bahusus [özellikle] bu kelime Türkçeleşmiştir. İşte bunun için sizin “faide” kelimesini “fayda” tarzında yazmanıza itiraz etmem. Çünkü o da Türkçeleşmiştir. Yoksa seyl kelimesinin cemi olan “süyul”u dünkü Menekşenin Felsefesi nam şiirimde kullandım. Nitekim fikrinde “yare” kelimesini bir yerde yare-i hicran tarzında kullandığı hâlde diğer bir yerde “Krizantem içimde bir yaradır” tarzında Türkçe kullanmıştım. Bütün bunlar zaruret-i vezin ve kafiye içindir. Fakat sizin mahut tahmis kelimesi için böyle bir zaruret varit olamaz ve kelimeleri hatasız yazmak için medrese tahsili lazım geleceği hakkındaki fikriniz de ne kadar çürük ve yanlıştır. “İlham” kelimesini niçin îlhâm şeklinde yazmıyorsunuz? Çünkü birinci tarzda yazılacağını bilirsiniz. Şu hâlde tahmis kelimesindeki (hı)yı noktasız yazmanızın mahiyeti şimdide iyi anlaşıldı. Mamefih itiraf ederim ki oldukça zekisiniz. Bu kanaati bana bu defaki cevabınızda tahmisi noktalı yazmanız vermiştir. Aferin! Fakat her kelimeyi vüsuk [güven] ve sıhhatle öğrenmeniz böyle hasbihallerin himmetine vabeste [bağlı] kalacaksa heyhat! Buna bütün ömrünüzü hasretmeniz kâfi gelmez. Lügat tavsiyesi sizin için aksar-ı tarik [yolun en kısası] idi.

Bir de büyük gazetelerde çalışan en meşhur muharrirlerin

ha, hı noktasında tereddüde duçar olduğu iddiasını lehinizde bir delil gibi kullanmak istemiş iseniz de o zevat-ı kiram [büyük zatlar] için feci bir iftira olan bu tarz müdafaanız bilhassa pek şıktır.

Azizim ben de Türk’üm, ben de medrese tahsili gördüm. Mizahi şiirlerimde köhne medrese zihniyetine mütemadiyen daneler atıyorum; görmüyor musunuz? Fakat bütün bunlar kullanacağım kelimelerin sureti-tahrir [yazış biçimi] ve telaffuzunu bilmekten beni menedemez. Siz bazı hadiseleri çok dar bir zaviye-i rüyetten temaşa ediyorsunuz. Bu hareket sizi her adımda bir hata girivesine [çıkmasına] düşürebilir. Vatanı sevmek “ah vatan, ah millet” tarzında yazılmış şiirler yazmakla olmaz. Herkesin kendi ihtisası dâhilinde azami gayretle çalışması en vatani bir harekettir. Yazdıklarımı efkâr-ı umumiye [bütün herkes] okuyor, siz de dikkatle okuyunuz. Hakikati itiraf etmek de bir fazilettir. Tenkit etmek çok kolay fakat yapmak pek zordur. Onun için iddianızı ispat edecek kuvvetli şiirlerinizi dakikadan dakikaya artan bir merakla bekliyoruz. Babalık’ın sütunları müsaait olsa idi daha çok yazacaktım. Bu günlük bu kadarı kâfi görüyorum. Hürmetler azizim.

Muzaffer Hamit (Babalık, S 2217 (13 Teşrinievvel 1926/5 Rebiyülahir 1345), s. 2.) (Nu. 7)

*

Muzaffer Hamit'in bu tenkitlerine Ziya Çalık "son" kaydıyla aşağıdaki cevabı verir. Muhabatına kendini övme ve kendini beğenme ithamlarını serdettiği yazısında sanatın toplumun faydasına olması düşüncesini tekrar vurgular. Hamit'in şiirlerini sanat değeri açısından değil, şehvî muhtevalarıyla gençliğe kötü örnek olacağı endişesiyle tenkit ettiğini belirttikten sonra bir münekkidin illa yazar ve şair olması gerekmediğini ifade eder.

Köşemden:

Son Cevap

Muzaffer Hamit Bey'e

Mezbuh⁽⁹⁾ [boğazlanmış, kurban edilmiş], tecavüzüyle başlayan mukabelenize cevap vermemek niyetinde idim. Çünkü üç sütunluk yazınızda bana cevap mahiyetinde olarak en ufak bir nokta bile mevcut değil. Alelusul tariz ve tecavüz, tezyif ve sonra hiç...

Üç sütunun hatimesi [sonu] ise beni hayretler içinde bırakan garip bir intizar [bekleyiş].

Her şeyden evvel rica edeceğim ki, lütfen bu münakaşadan beni mazur görünüz ve bu cevabımı son telakki ediniz çünkü.. çünkü ne söylediğinizi ne söyleyeceğinizi, ne demek istediğinizi bile bilmiyorsunuz.

Diyorsunuz ki: "Mesut bir inkişafı beliren edebiyat ve şiir cereyanını çekemeyerek, yapı-

lan her güzel eser karşısında kendisi yapamamaktan mütevellit acz ve fütur içinde..."

Halbuki ilk intikadımda: "Cazbant, çarliston zamanında dimağı yakazanın mevcudiyetini ispat eden bu bünyeler Konya'mızın edebiyat âleminde berhayat olduğunu anlatıyor." demiştim.

Sarih ve izah olarak görüyorsunuz ya, bu yazıda çekememek zemimesi [kabahati, ayıbı] değil, bilakis malayaniyata [manasız, faydasız, boş ve saçma şeylere] mukabil böyle şuuri bir intibadan mütevellit derin bir memnuniyet mevcut.

Binaenaleyh siz bunu yazarken vicdani şuurunuzla kâğıdınızın arasına kesafetli [yoğun] bir mugalata [yanılmaca] perdesi çekmişsiniz, buna ne denilebilir?..

Fena ve çirkin bir şeyi hoş görmediğimi söylediğim için çizmeden yukarıya çıktığımı yazıyorsunuz. Bu da beylik bir laf.

İntikadımı şüphesiz harf be harf okuduğunuz itiraz edecek bir şey bulamadığınız. Çünkü yazılarım hayrı ve iyiliği istihdaf ediyordu. Terbiye ve ahlak prensiplerine mugayir [aykırı] bulduğum,

Ne sarıştır, ne öpüştür zikrivuslatın

Gibi Vasıf-ı Enderuni'ye⁽¹⁰⁾ rahmet okutacak bir mısraını beğenmediğimi, bunun bedii değil, bahi [shevi, erotik] olduğunu ve gençliğin zehirlenmek-

(9) Mezbuh kelimesinin son harfi "ha" olması gereken "hi" ile yazılmış.

(10) Enderunlu Vasıf (ö. 1824): Divan şiirinin daha çok şarkılarıyla tanınan son temsilcilerindendir.

ten vikayesini [korunmasını] yazmıştım.

Siz ise hasbihalinizle, cevabınızla bunları mı müdafaa ediyorsunuz, eğer gayeniz müdafaa değilse ne için hasbihale lüzum gördünüz? Onun da aksi ise, kendinizi göstermek ve temeddühe [böbürlenmeye] vesile bulmak için.

İşte size müspet bir kaziyecik [önerme]. Aksini ispat ediniz efendim.

Kemal-i gururla hatt-ı ricatimi kestiğinizi yazarken ne kadar çabuk tenakuza düşerek kendi yolunuzu bizzat kesiyor ve intak-ı hak [Allah'ın söyletmesi] kabilinden yazdıklarımı kabul ediyorsunuz. Çünkü: "Vakıa bu meselede edebiyatın oynayacağı rol inkâr edilemezse de ..." buyuruyorsunuz.

Muzaffer Bey, acınacak bir vaziyet alıyorsunuz. "İse de" şartıyla cümleyi ben daha evvel yazmış, edebiyatın yegâne bir fail değil, terbiye amillerinden biri olduğunu söylemişim. Bu cümlemlerle fikrimi kabul ettikten sonra daha iddia edilecek ne kalır, efendim?

İşte meskût geçtiğimi fahrla [övünçle] ve zaferle yazdığınız bir noktaya rücu ediyorum. Edebiyatı yalnız zevk için yapıyoruz, Muzaffer Bey; memleketini seven münevverler her şeyi müfit kılmak mecburiyetindedir, demiştim, herkes, şiirleri mahsulesini memleket menfaatini temin sadedinde sarfetmelidir. Lale Devrinde yaşamıyoruz, beyim. Motor asrındayız.

Avrupa muhalledatını [kalıcılığını] yeni edip ve şairlerini okuyunuz. Alman edebiyatını tetkik ediniz. Bilfarz -Unter-gang Des Valet'i [?] şöyle bir gözden geçiriniz. Hars ve düşüncesi, tekrar dirilmek arzusu ne imiş, dünyada ne cereyanlar varmış, görürsünüz.

Nobel edebiyat mükâfatını Hintli bir edip kazanıyor, bunları düşünmek mecburiyetindeyiz.

Yoksa şiirlerinizde olduğu gibi, menekşenin felsefesi, yılan saklayan mini mini bir menekşe demeti, ince bir vüreykacıkta [yaprakçıkta] diken aramak, Allah'ın serbest ishak kafesine saklamaklığın derece-i muvafakiyetini, yüksekliğini bilemem.

Diğer sahalarda hiç mi buyuyor, fakat tasrih etmiyorsunuz, ben hiçbir zaman öğünmedim öğünmem de.. Ben her gün aktüel bir makale yazıyorum. Yazdığım şeyler meydanda duruyor. Temas ettiğim mevzuların hiçlik neresinde olduğunu söyler misiniz?

Cevabımda yazmıştım ki fikre itiraz ediniz. Siz bunu yapmıyorsunuz. Bu tarzda devamda ısrarımızla şuurunuzun hasta olduğunu anlatıyor ve kendinizin bir -megalomani- musabı olduğunu [hastalığına yakalandığını] ispat ediyorsunuz.

Hı noktası hakkında yazdığım şeyi iyi anlatamamışım zannederim. Dimağları çok hamul [çok dayanıklı, sabırlı] olan muharrirler ani olarak ziya-ı cüz'i-i zakireye amnésie

partielle [kısmi hafıza kaybına] uğrarlar. Hatta en basit bir kelimeyi bile yazamazlar. Bu cehaletten değil, şuurun ani ataletinden münbaistir [dola-yıdır] ve psikolojiktir.

İkide birde, kelimelerin telaffuzunu, imlasını bilmediğimi yazıyorsunuz. Olabilir beyim. En büyük kusurum ha-hı noktasıyla kelimelerin yanlış telaffuzu ise affedilir bir şey.. Çünkü yazdığım yazılara hareke koymadığım gibi, Babalık penceresinde bağıra, bağıra okuyarak, doğru okuyanları iğlak [kapalı, anlaşılmaz] etmiyorum ya, yanlış okuduklarınızı sizin gibi aziz dostlarım iştirversinler, ne zarar!..

Vezin hakkındaki tercih ve mütalaama siz de iştirak ediyorsunuz. Fakat iştirakinizi Âlî⁽¹¹⁾ merhumun bir mudhikesinde [komedisinde] olduğu gibi: Yeden bi-yedin [peşin olarak] almak haramdır, almam elime.. sok belime gibi; söylüyorsunuz. Ne ise bu kadarcık bir kabul bile benim zaferimdir, Muzaffer Bey.

Yapılmasına vesile olduğum şeylerden bahsetmekle beni takbih ettiğim hodbinlik girivesine [çıkılmazına] sürüklemek istiyorsunuz. Ben hilkatene sükûnet ve inzivayı sever bir adamım. Gürültüden, gururdan hoşlanmam. Fakat siz -kerameti kendinden menkûl- telakki ettiğiniz içimden istemeye istemeye bir şey söylemek mecburiyetinde kalıyorum.

Henüz iki sene evvel her gece silah sesleri işitilir, bağırtılı meclislerde kadınlar oynatılır ve her ay zabıta istatistiklerinde -oturak- vakalarının kurbanları ehemmiyetli bir yekûna bağlı olurdu.

Bugün kalmadı değil mi beyim. Kalmamasını temin için ilk adımı attıran, memleket namına bu cesaret-i medeniyeyi gösteren bu aciz kalemin yazıdır. Belki sorduğunuz münevverler, benim kadar memlekete merbut [bağlı] olmadıkları için tahattur edemezler [hatırlamazlar].

Vali-i sabık [eski vali] Kâzım Bey⁽¹²⁾ sağ olmuş olsaydı, bu hususta hüsn-i şahadette bulunurdu.

Bunu yapmakla memleketin genç evlatlarını kazandık, sıhatlerini temin ettik. Bu az bir iş midir acaba?

Tayyare Cemiyeti henüz daha tesis etmemişken, Konya tayyaresi hakkında ilk yazılar, gazetemizde çıkmıştı. O makalelerin altında da yine bu aciz imza vardır beyim.

İşte Türkiye birincilikleri müsabakasında üçüncü olan ve Konya'daki spor varlığını Türkiye hudutları içinde ispat eden İdman Yurdu.. Bunda da mebdeinden [başlangıcından] şimdiye kadar cüzi bir iştirakim vardır.

Atıkıyatımızı [eski eserlerimizi/arkeolojimizi] muhafaza, beldenin ümrani, harsın te-

(11) Direktör Ali Bey (1844-1899).

(12) Kâzım Müfit Bey (1866-1926): Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Konya valisi.

صوک جواب

نافعه و کالتی

هن استاسیوره بده کده سباز بر

مکتب آبیورد

نافعه و کالتی بیچک وقت هن، سی
محرران دن برهته روجه آتی بافاده
برلوه دن:

ایچی کیه قسریلر نانه مکتبی آبیامانر
بو مکتب سسار اوله حق، هراستاسیونه
و درایتیاتی مآورول مویک نانه تکملاتی

سطحه ایضاحات و بیجه سکر، بو مکتبه بر
چوق رسعا و مودولر بیله مفلیمیری کوستر،
بیجه مکتور، بو مکتبه زولده رفوقترانی
ساولول اولمادر چوق امید ایدیسورمکا
سأورتر بو دن فوقی العاده استفاده
ایده مکتور:

ماسسور - سبوان شطه صفاتی بو مکتبی
یوج ایلدادر. خط ریم قدار نمید
اولو ما جلدور.

شرکتیله معانی مسائلک مله دوقمرو
مهم خطوره آبیامانر. اثباتک وایشته تک
شیمی سالیقی حقا و معنیله برنی سولیده
سه چاکم چونکه وده ایله ملا ماردور خیر
آفادیله گران آتایشته مدم هم مویسته
رای آتیشته ویش ویش ویکانه نانه
مکتبی مدنی لوین آبیامانر.

بوغار ویشته مکتبی کو تریوریمک ایچون
آنی ایچیسکی هیچ فن ایچورم و خط می
بهدر برایتی ادم.

وطن دوتوریکه بیله باریش شریک (آ
وشن - آت مکت) اولدیجی نده یولی آتی
تیرورم:

سزه وطن بوسه نردن مالمس خراکری و
دوسته و کسکی توشورلی بیسولیده یولیم اولیله
پاییز یوقی و کوی سوسوریم، بوخراک آت
وشن، آت مکت ویشته برلق، و دوتوری
برایلی چالریله تک ایشیکدن سکره زاری ایشیه
بیشته مکتور:

فرانسه ایچون مکتور و دویدیه زاری ایلی
روویله اولدیجی ایچون ایلرله، چار سولیکه مستند
قورقار مزلوقم اولمکن دونه و روقده
بیشته مکتور ووشن خارجه و
سولوریمه کور ایچسکی آردور.

قورقارک پاریزده (آت ووشن) یولیم و
خط برلق اولادین حرکت دوشنده آت اولور.
ردن خلی وادی، نیمه صاردن صامیر بورد
ایسته مکتور ودر:

شیمی مکتورک لیدور، اولتی شلر شریه
ایضا بکری و ایچورمک بونکرک کورد
ساح اولدیجی شیمهده جمأ دوچار بون ورتور
قورقارم:

ن صامیرمک، بو عیلام، و پاریلیه دویدیه
وینامر، و لوه دویدیه ماقه بو خراقی، عدده لاری
پاریز خراکی ردول اولمادیم.

شام اولدیم، ش خردن آت اولدیم دیک
دیکسور، کارج انویات تک اولده اولدیم بر
کاتدر، کاتره قوشتمس بو کورکی دالامرته
دویدیه ایچون، یکی صامیرمک اولدیجی بونکر
دیکه تکیب ایچورم.

فرانسوز تک سمورده مکتورده انیل
فاکتور بونکر شریکی تکیب انجمن اولدیجی
خلد شام دوقدر:

رکمی سولیمه مکتورمک فخره سولیکه
فرهته سالی آراسده مکتور بونکر اولدیجی
محرر صامیرمک، فخره تکیب ایچورمک
قار قار بونکر مکتور مکتور اولدیجی اولدور.

بردر، صامیرمک مکتور بونکر اولدیجی بونکر
خط و کور و کاتدر مکتور مکتور سزه اولدیجی
قایل دوقدر سزه و کاتدر ایسته مکتور آت مکتور

مکتور سزه و کاتدر ایسته مکتور آت مکتور
ایچورم مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور
مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور مکتور

بریکلرک شکل جیابی

تعدیل ایچون مالیه و کاتدره قور سبور

تشکیل ابدلی

آفدنیز موتوق معلومه نظر آمالیه
و کاتی استهلاک، آذراع و سلطوع و بریکلرک
شکل جیابی کاسبه دیکشدریک قرار
برمشفر، بو خصوصه، آخرمه احضاری
سایشته شکل ابدن قومونون ضایته استهلاک
مشدر.

بو دن مامدا استاسیوره تک ارکان مالیه
و مالیه مکتورده تر قسده آخرمه دیکشدر
اورده انجمن ایدمک اولان قومیسونه
اشترک ایدمکتور. بو یولیه حق یکی شکل
یولک ملت جهته تکلیف ایدمکتور.

جواد بک

اسیرت و شرویات لؤلوه تورک آتوریم
شرکی باش ملتلی حواد بک ائدی برای
تخلیص شهرتیزه گنشاردر. بیان خوش
آمدیه سارته اچرز.

بکشهری مستطیل

بکشهری مستطیل لایح حلال ائدی
تیکمدن قوبله طریقه محل مآوردنه
و اصلت ایچمدر.

ایسته سورسکر.

سین بونکر اولدیجه، ماتفه و سوله الکر
رفعه مرون بولوبده ای حال ایچسکر کورک
کاتدر و قیامته، قورمور بونکر. کاتدر بونکر
کاتدر و قیامته، قورمور بونکر. کاتدر بونکر
کاتدر و قیامته، قورمور بونکر. کاتدر بونکر

کاتدر و قیامته، قورمور بونکر. کاتدر بونکر
کاتدر و قیامته، قورمور بونکر. کاتدر بونکر
کاتدر و قیامته، قورمور بونکر. کاتدر بونکر
کاتدر و قیامته، قورمور بونکر. کاتدر بونکر

کاتدر و قیامته، قورمور بونکر. کاتدر بونکر
کاتدر و قیامته، قورمور بونکر. کاتدر بونکر
کاتدر و قیامته، قورمور بونکر. کاتدر بونکر
کاتدر و قیامته، قورمور بونکر. کاتدر بونکر

کاتدر و قیامته، قورمور بونکر. کاتدر بونکر
کاتدر و قیامته، قورمور بونکر. کاتدر بونکر
کاتدر و قیامته، قورمور بونکر. کاتدر بونکر
کاتدر و قیامته، قورمور بونکر. کاتدر بونکر

شیا چالین

هاش: - خارمده قلیته کوشماکی
مقومارتورده تک ائدی و دوقدر سالی عیشر
وادی قورمورم

بک شیشک اله لانات تک ائدی
ایدی، اولاک بک بکرمه زما سزاسکر
دوقدر کندی، یولی موق اولوشکر، مظر
الته کر اولدیجی ایچون مکتور ایدمده ائدی
قورقارمک - یکی اسباب اولدورک - نده
سزاه بیلدورم سزای سزای مکتور
قورمورم

ضیاج

rakkiyatını istihdaf sadedinde yine birçok şeyler yazan benim kalemim idi. O zaman her yapılan şeye takaddüm eden [öncülük eden] bir makalem vardı. Bunlar, laf değildir, matbudur ve asarı da maddi sahalarda meşhuttur [görülür].

Bir muharrir, inşaat kalfası gibi taşla, çimento ile çalışmaz. Gazeteci olmak demek fikir amelesi olmak demektir. Ben verdiğim fikrin tahakkukunu görürsem, manen duyacağım lezzet en büyük mükâfat olur.

Bilfarz sevgili Gazi'mizin heykeli benim yazdığım suretle rekzedilirse [dikilirse] manen bir şerefiktisap ederim.

Bu kadar öğünmek zaafını gösterdiğim için iyi etmediğimi hiç zannetmiyorum, fakat beni mecbur bıraktınız efendim.

Vatan düşüncesiyle yazılan şeylerin "Ah vatan.. ah millet" olmadığını ben de çok iyi biliyorum.

Size vatani bercesterlerden Maksim Gorki'yi⁽¹³⁾, Dostoyevski'yi⁽¹⁴⁾, Tolstoy'u⁽¹⁵⁾, söyleyebilirim. Evvelce yazdığım Betofi⁽¹⁶⁾, Göte'yi⁽¹⁷⁾ gösteririm. Bunlar (ah vatan.. ah millet) dememişler, fakat bu düsturu bu imanı beyinlerine hak ettikten sonra yazı yazmağa başlamışlardır.

Fransa inkılabını Maralar⁽¹⁸⁾, Robespiyerler⁽¹⁹⁾ mi yaptı Ruso⁽²⁰⁾ mu? Rusları emperyalizmden, çar sulta-i saltanatından kurtaran Mark[s]izm olmaktan ziyade, proleter ruhunu inleyen Gorki'nin vatan haricinde, İsviçre'de neşrettiği eserlerdir.

Gorki'nin yazılarında (ah vatan) yoktu. Fakat büyük ve layemut [ölümsüz] muharririn ruhunda en sönmez bir vatan aşkı vardı. Benim de şairden şairlerimizden istediğim budur.

Şimdi talebinize geliyorum. Kuvvetli şiirlerime intizarınızı [bekleyişinizi] yazıyorsunuz. Bu fikrinizin nereden sanih olduğunu [aklınıza doğduğunu] tayinde cidden duçar-ı acz ve fütur oluyorum [ye'se ve acze uğruyorum].

Ben şair değilim. Şiir yazmam. Yazabilirim diye bir iddiada bulunmadığım hâlde böyle bir şeyi neden dolayı yazdığınızı bir türlü anlayamadım.

Şair olmamak, şiirden anlamamak demek değildir. Tarih-i edebiyat en ziyade okuduğum bir kitaptır. Tarihe karışmış büyükleri daima hürmetle yad ederim. Yeni şairlerimiz ve eserlerini büyük bir dikkatle takip ederim.

Fransızların en meşhur mü-

(13) Aleksey Maksimoviç Peşkov bilinen adıyla Maksim Gorki (1868-1936): Sovyet Rus yazar, sosyalist gerçekçi edebiyatın öncüsü politik eylemci.

(14) Fyodor Mihayloviç Dostoyevski (1821-1881): Rus roman yazarı.

(15) Lev Nikolayeviç Tolstoy (1828-1910): Rus yazar.

(16) Sándor Petöfi (1823-1849): Macar şair ve liberal devrimci.

(17) Johann Wolfgang Von Goethe (1749-1832): Alman hezarfen; edebiyatçı, siyasetçi, ressam ve tabiat bilimci.

(18) Jean-Paul Marat (1743-1793): Fransız siyaset teorisyeni, bilim insanı ve hekim. Fransız İnkılabı sırasında gazeteci ve politikacı.

(19) Maximilien-François-Marie-Isidore de Robespierre (1758-1794): Jakoben kökenli Fransız devlet adamı, hukukçu ve Fransız İnkılabının önde gelen isimlerinden.

(20) Jean-Jacques Rousseau (1712-1778): Cenevreli filozof ve yazar. Siyasi fikirleri, Fransız İnkılabını etkilemiştir.

nekkitlerinden Emil Fake'nin⁽²¹⁾ birçok şiirleri tenkit eylemiş olduğu hâlde şair değildir.

Birinci cevabımda söylediğim gibi gazetecilikle mecmuacılık arasında azim bir fark vardır.

Bir muharrir her gördüğü şeyi tetkik edecek kadar ensiklopedik malumata malik olması lazımdır. Ben de her gün başka mevzular üzerine yazıyorum. Fakat, görüyorum ki maksat ve fikrimi size anlatmak kabil değil, siz de ne demek istediğimi anlamak istemiyorsunuz.

Hüsniyetiniz olsaydı, münakaşa veya hasbihaliniz bir kasta makrun [yakın] bulunsaydı icmal ettiğim [özetlediğim] tezin lehinde veya aleyhinde bulunurdunuz. Lehinde bulunduğunuz takdirde münakaşaya lüzum kalmazdı. Aleyhinde bulunsaydınız ve nikat-ı esasiyenizi [temel noktalarınızı] müdafaa etseydiniz bundan bir netice çıkmak imkânı olurdu.

Ben milyon cevap yazsam, siz yine kâh nokta koymadığımı, yanlış telaffuz ettiğimi, kâh yan battığımı yazıp duracaksınız.

Sizi temin ederim ki badema [bundan böyle] cevap vermek niyetinde değilim. İstedığınızı yazınız. Lakin yazarken kelimelerin medlul ve mefhumlarını iyi düşünmek şartıyla..

Siz yazmakta ne kadar hür iseniz mukabelen benim de o

kadar hürriyetim vardır. Şahsi hürriyetime tecavüz hâlinde ise hakkımı müdafaa etmesini pek iyi bilirim efendim.

Tahmise nokta koyduğum için zekâmı lütfen mazhar-ı afe-riniz kılmışsınız. Arz-ı teşekkür ederim beyefendi.

Beni de mukabelen diğer bir nokta sevindirdi. Ben de sizi Naci makablinden [öncesinden] kurtardım. Eski de olsa, tezimin zaferi namına size teşekkür ederim. Şiirleriniz mizahınızdan çok iyi, afe-rin Muzaffer Bey, siz de bu kadar-cık olsun hak-binlik etmişsiniz [doğruyu görmüşsünüz].

Artık yazacak bir şeyim yok beyim, hürmetlerimi kabulünüzü rica ederim efendim. Ziya Çalık

Hamiş: Hatıramda kaldığına göre eski malumatlarda beyefendi redifli mizahi bir şiir vardı hatta bir mısra

Pek şıksınız Allah'a emanet beyefendi

idi. Ona pek benzemesine rağmen mizahınız pek zevkime gitti. Çok muvaffak olmuşsunuz, mazhar-ı iltifatınız olduğum için teşekkürler ederim, bey efendi.

Korkarım ki -iki ahbap çavuşlar gibi- ben de mizaha başlayıp sizi methedeceğim. Karierimize [okuyucularımıza] [A]llah heme[n] sabr-ı cemil ih-san buyursun.

Z. Ç. (Babalık, S 2220 (17 Teşrinievvel 1926/9 Rebiyülahir 1345), s. 2.) (Nu, 8)

(Devam edecek)

(21) Auguste Émile Faquet (1847-1916): Fransız yazar ve edebiyat eleştirmeni.